

BOŽIČNA PRILOGA.

Božična pesem.

(Po stari pravljici priobčil Stevo Ermanov.)

V pritličju visoke hiše v nekem mestu je prebival reven čevljar. Vsled njegove pridnosti in poštenosti so ga meščani sploh cenili; in ker je tudi dobro delal, imel je vedno dosti dela. Vendar pa, dasi je od zore do pozne noči nabijal po podplatih, vendar si ni mogel nič prihraniti od zaslužka za stara leta. Zato je večkrat vzdihoval in se oziral po svetu, kjer, tako se mu je zdelo, vlada le blagostanje in sreča. Toda take misli so mu le za hip prišle; on je bil dober kristjan; kristjan pa naj se uda v voljo božjo, če ga tare kaka neugodnost.

Vzrok te njegove nejevolje pa je bil ta, ker ga je dobri Bog blagoslovil tako, da se mu je vsako leto narodilo dete; letos sinek, lani hčerka in zopet sinek itd., a vsi otroci so bili zdravi in trdni kakor žebli.

»Gospod Bog!« — potožil je včasih čevljar, »čemu naj slavim nova rojstva, ker imam že šest otrok, sedem, osem; kedaj bo vendar konec te dolge vrste?!«

A prišlo je še deveto dete na svet; tedaj mu umrje žena.

Dvoje, troje otrok je že hodilo v šolo, enega, dva, je bilo treba doma učiti, eno dete nositi v naročju, enemu »papo« kuhati, eno oblačiti, eno umivati itd. Res, cenjeni čitatelji, to ni kar si bodi! —

Kadar jim je čevljar pripravljaval obutev, treba je je bilo devet parov, kruha je trebalo devet kosov. Ko je bilo treba postelj, stale so od okna noter do duri preko vse sobe; na njih pa je bilo polno bitij, ki so včasih zagnale mogočen »slavospjev«, da so čevljarja ušesa bolela. —

Včasih, ko je tudi ponoči nabijal kopita, da bi mogel rediti toliko ust, je rad zdaj tega, zdaj onega pokregal, če niso mirno spali; vendar ga je pogled nanje navdal z nekim veseljem. Devet jih je, celih devet! Ali vendar le, hvala Bogu, saj niti ne ve, zakaj bi bil nevoljen; otrok je zdravih vseh devetero, radi se imajo, lepi so in pridni. Toliko že preskrbi, da se prežive pošteno.

Otroci pa so bili res čvrsti, in niso mislili pomreti še tako hitro; to jim je bilo že usojeno; ni jim škodoval ne mraz, ne vročina, ne sneg, ne dež in tudi ne črni kruh, četudi ga niso imeli preobilo.

Približal se je Božič. Tisti dan pred sv. večerom je šel mojster z doma, raznašal je izgotovljeno obušalo. Grede domov je videl prodajalke, ki so prodajale rumena jabolka, lešnike, orehe in igrače; pridnim otrokom v dar. Naš mojster bi tudi rad kaj kupil svoji družini; a kaj? Vsem deveterim? To bi preveč stalo! Čakaj, nekaj drugega jim bo napravil, da se bodo veselili. Veselega srca je prišel domov; in tudi otroci ga veselo kriče pozdravijo.

»No otroci! eden, dva, tri, štiri — ali ste vsi tu?«

»Vsi! devet!« —

»Ali veste, da bo drevi sveti večer? To je jako lep, krasen večer; delali ne bomo nič, samo veselili se bomo.«

Otroci so se te vesti tako razveselili, da so hoteli hišo prenesti.

»Le mirni in pridni bodite! vas naučim lepo pesem; sem jo samo za nocoj odbral.«

Otroci ga obstopijo in vpijejo, da bi kmalo oglušil; češ, naj brz zapoje!

»No! pa kaj sem vam rekel? Če boste pridni! Morebiti stopite lepo v vrsto?! Tako, večji zadi, manjši spredaj!«

Razdelil jih je lepo, da so stali kakor pisčalke pri orgljah. Najmanjši je bil očetu na rokah.

»Zdaj pa le tiho! Jaz prvi zapojem in vi za mano.«

Čevljar, pobožno — resnega obraza začne peti tisto lepo pesem:

»Sveta noč, blažena noč — —«

Starejši so kmalu pomagali, mlajši so se sicer sprva nekoliko motili, a nazadnje so se zjedini in devet nežnih grl je s to pesmijo proslavljalo — sveti večer. In angelji so prileteli noseč seboj božični blagoslov in odpevali so na petje nedolžnih otročičev.

Iz srca vesel je bil čevljar. Tu je vladała sreča in zadovoljnost. Gotovo so se te pesmi veselila tudi nebesa! —

Gori v drugem nadstropju pa je stanoval bogat gospod. Ni imel ne žene, ne otrok; imel pa je toliko denarja, da skoro sam ni vedel koliko.

Ta večer je ta bogati mož sedel v svoji krasni sobi in premišljeval, zakaj je tako pusto na tem božjem svetu —, zakaj ni v časnikih nič zanimivega —, zakaj v svoji mehki postelji ne more mirno spati itd. Kar mu udari na uho petje —. Sprva potihoma, potem glasneje; in slednjič se spremeni v lepo melodijo — —. Ni mogel razumeti tega, kako more biti čevljarjeva družina tako vesela in zadovoljna.

»Eh, dobri ljudje so to! Zato jih pa hočem osrečiti.« Tako je premišljeval in šel k čevljarju —.

Ravno so utihnili mladi pevci, ko stopi bogati gospod med nje. Čevljar uljudno vstane, mu ponudi stol in vpraša, če želi morda, da umeri čevlje.

»Nisem zato prišel. Ali imate mnogo otrok?«

»Da, imam milostljivi gospod —, dosti je ust, kadar režem kruh.«

»Še več pa je ust, kadar pojo. Veste kaj, oče? Jaz vas bi rad osrečil. Dajte mi enega izmed otrok; jaz ga bom posinovil in dobro odgojil. Velik gospod bo in lahko bo potem pomagal svojim bratcem in sestricam.«

Čevljar se zavzame. To ni šala, otroka pustiti od sebe, komu bi ne bilo težko to?

Toda zakaj bi ga ne dal, saj gospod mu hoče le dobro; to je za otroka in zanj sreča. Tako premišljuje čevljar.

»No, le izberite enega izmed njih, da odideva.«

Čevljar začne izbirati.

»To je Aleš. No, njega ne dam. Dobro se uči; ta bo duhovnik. Ta je druga — deklica; vi deklice ne potrebujete. Miha mi pa že pomaga čevljariti; brez njega pač ne morem biti. Ivan — hm, hm, dali so mu pri krstu dedovo ime — nemorem ga dati. Mali Jakec je pa živa podoba njegove matere; kakor bi njo gledal se mi zdi. Ta deklica pa tudi ni za to. On tamle pa je Pavlek; njega je mati najraje imela. Uboga žena! V grobu bi se obrnila, če ga poptujim. In ta dva sta pa še premajhna, kaj bi vi gospod začeli z njima!«

Čevljar je preštel vseh devet, vendar ni vedel, katerega bi dal. Začne od zdlaj gor, vendar ni nobenega zbral, ker je vse rad imel.

»No, otroci, izberite se sami, kateri bi rad šel s tem gospodom?«

Čevljarju se je solza otrnila, ko je to izrekel; a otroci so se stisnili k njemu; ta ga je prijel za roko, ta za nogo; nobeden ni hotel iti —.

Mojster se ni mogel več premagovati, sklonil se je nad otroke in solze so mu kapale iz oči po njunih glavah.

»Ni mogoče, gospod! Kar hočete, vzemite, a otroka vam ne morem dati, zato, ker mi jih je dal Bog.«

Gospod pravi, da to sam vidi, prosi čevljarja, da bi mu storil to ljubav, da ne

Vesele praznike želimō

In v dar vam prilogo zročimo!

bi več popeval z otroci. Da mu da tisoč goldinarjev, če to obljubi.

Čevljar ni še nikoli imel tisoč goldinarjev, a zdaj mu jih je gospod zastoj podaril.

Gospod odide, čevljar pa vedno gleda kakšen je bankovec tisočak; preje ga še ni videl. Slednjič ga skrbno v omaro zaklene.

A odslej je vedno molčal.

Tudi otroci so molčali — niso smeli peti —.

Čevljar je hodil po sobi gor in dol in nejevoljen razpodil otroke, ker so ga prosili, da naj jih nauči še enkrat tisto lepo pesem, ker jo že zabijo. Usede se na stolček, — a nehote začne peti:

»Sveta noč, blažena noč!«

Plosknil se je po ustih, vstal jezno in prevrnil stol. Odklene miznico, pograbi tisočak in ga nese bogatemu gospodu nazaj rekoč:

»Milostljivi gospod! vzemite tu svoje denarje nazaj, nočem jih imeti. Rajši bodem peval po svoji volji, kajti to je več vredno kakor pa tisoč goldinarjev!«

Vrgel je bankovec na mizo in šel k svojim otrokom, poljubi vse, potem pa stopil na stol med nje, in zopet se je razlegalo:

»Sveta noč, blažena noč!«

Tako so bili veseli, kot bi bila ta velika hiša njihova.

A tisti, čegar je bila hiša, je žalostno prešteval svoje krasne sobe in premišljeval, kako bi se pač mogel veseliti na tem pustem svetu — — —.

Osoljena pečenka.

Priredil Ferdo Leskovar.

Za časa, ko še ni bil svet preprežen z železnimi cestami, po katerih sopiha lukamatija, ko še niso na vseh krajih štrleli brzojavni stebri iz zemlje, bili so v Mariboru sejmi, na katerih si lahko kupil vse mogoče stvari. Posebno pa je bil dobro obiskan takozvani Tomažev sejem, na katerem so se prodajali živi in mrtvi prešiči, svinje, prasci in različno drugo živo in mrtvo meso. Bil pa je ta sejem zaradi tega tako dobro obiskan, ker se je vršil nekoliko dni pred božičnimi prazniki, in si je moral vsakdo nakupiti potrebni boljši griljaj za praznike.

Tudi Repenca v Rebru, majhni pohorski vasi, je hotela imeti za praznike pečenke. Zato je naročila svojemu možu, kateri je bil popolnoma pod njeno komando, naj gre v Maribor na sejem in naj kupi tam debelo svinjo, da bo kaj pečenke za praznike, in tudi nekaj ovojenih krač za Veliko noč. Jera je našela svojemu možu 20 goldinarjev stare avstrijske veljave na roko ter zabičila, naj naredi dobro kupčijo, naj sploh štedi, sicer naj bo pripravljen zvečer na lep sprejem.

Dobre volje je korakal Repenc proti mestu. Dolgo je iskal po sejmu, slednjič je našel pri nekem poljancu svinjo, ki se mu je dopadla. Samo nekoliko dolgonoga in nekoliko presuha se mu je zdela. Poljanec pa je zatrjeval, da je to ogrska pasma, da so vse svinje te pasme takšne, da pa imajo pol debelejši špeh kot druge itd. Repenc ga je vprašal, če ni žival, ker je z Ogrskega, preveč divja in če nima drugih slabih ogrskih lastnosti. Poljanec pa je zatrjeval, da tako mirne in krotke živalice še v svojem življenju ni imel. To je Repenca pomirilo in pobotala sta se za 18 goldinarjev. Svinja si je res dala mirno privezati vrv na levo nogo in je mirno korakala pred Repencem po cesti iz mesta. Repenc je bil židane volje. V duhu si je že predstavljal presenečenje

katerem ohranimo naše ljudstvo katoliško in narodno.

Za širjenje časnikov je čas o božiču, o novem letu najugodnejši. Naj se tega dela nikdo ne sramuje, najbo kdorkoli. Koga bi naj bilo sram svetega narodnega dela? Pač nobenega pravega rodoljuba! Kdor ljubi gnjili mir, — pomaga nasprotnikom. Ko pastir narodov spi, žanje sovražnik. Na delo torej, vrla naša duhovščina, vi vneti vagojtelji naroda, učitelji po župnijah, na delo vi kmečki rodoljubi, vi zavedni mladeniči in ve navdušene mladenke po naših vaseh!

Vsak izmed vas si takoj napravi zapisnik naročnikov našega lista v župniji ali občini. Kdo ima list, ne bo težko izvesti. Tak zapisnik bo vsakemu povedal dovolj. Imamo še žal, mnogo krajev, kjer naš list ni tako razširjen, kakor bi moral biti. Tu in tam se naročniki lahko preštejejo na prste. Kajpada pa imamo še dokaj župnij, v katerih dosega število naročnikov naših 100 in še čez. Sploh veljaj načelo: vsakemu našemu pristašu naš list v roke! Če tega ni možno do pičice izvesti, skrbite, da bodo list imeli vsaj vsi veljavnejši možje, ki imajo pri občini važno besedo. Kjer ne boste poskrbeli za to, mora propadati naša stvar, ker nasprotniki delujejo neumorno. Pomagajte ljudem pri naročanju! V vsaki občini ali župniji naj bi se našel kdo, ki zbira naročnino od naročnikov, tako da ljudje lahko vplačujejo male svotice. Ako se pristaši brezverskih časnikov toliko trudijo za ničvredno stvar, zakaj bi se mi ne trudili za stvar, od katere je odvisen naš časi in vedni blagor?

So ljudje, ki ljubijo samo nabožno berilo. Tem pa oskrbite »Glasnik najsv. Src« ali »Bogoljuba.« Eden katoliški časnik, bodisi že političen ali nabožen, imej vsaka slovenska hiša. Ko to dosežemo, bo boljše za nas Slovence. Zadržati se imamo dobrih ljudi, manjka jim le poduka, izobrazbe ter srčnosti za delo. Vsega tega pa se bodo navzeli iz dobrih časnikov, ki so dandanes res pravi apostoli versko narodnega mišljenja in delovanja, rodoljubom duhovnim in posvetnim najboljša podpora.

Znani so nam rodoljubi, ki so našemu listu in drugim dobrim listom pridobili na krajih svojega delovanja na stotine in stotine naročnikov. Sad takega postopanja je zavednost dotičnih krajev in narodne volitve. Kako je dostikrat marsikdo silno hvalešen za to, da se ga je pridobilo za dober časnik. O naše ljudstvo je dobro, predobro v svojem jedru, ohranjamo ga torej po dobrem časopisju vedno takega!

Da bi pač te vrstice uživali vsi, ki resnično ljubijo svoje ljudstvo! Sedaj se nudi vsem tako lepa prilika za širjenje časnikov. Novo leto se bliža in nas vseh želja je, da bi bilo leto napredka in zmag za naš narod, to pa bo, ako se vsi poprimemo narodnega

Najganjlivejši in najžalostnejši: Z Bogom! ti pa kliče tvoja zapuščena soproga, osirotela vdova, kateri je s teboj za vselej zašlo solnce zakonske sreče, solnce zemeljske sreče sploh...

Vendar — ne žalujmo preveč! Ob tem grobu nam ni treba obupati. Ob grobu pokojnega Velebila sladi čašo naše žalosti močno tolažilo.

Le-to tolažilo je naše neomahljivo prepričanje, da bo večni sodnik rajnemu Alojziju milostljiv. Da! milostljiv mu bode večni sodnik, pravim, ker je neskončno pravičen in zvest svojim obljubam, ker hoče tisočero dati svojim vernim vse, karkoli jim je obljubil ter jim bogato vse povrniti, karkoli so mu isti dobrega storili.

O Jezus, ti si nekaj rekel pred svojimi apostoli in pred vsem ljudstvom: »Kdorkoli spozna mene pred ljudmi, njega bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih.« Jezus, rajni, ob katerega grobu stojimo, Te je vedno spoznaval, rad in z veseljem spoznal. Priča za to je vsa št. peterska cerkva, ki ga je videla vsako leto večkrat

dela in spravimo v vse naše slovenske hiše naše dobre katoliške časnike, zlasti se naš list. Govorili, navduševali smo že dovolj, naj slede tudi dejanja!

Čemu ves hrup? Čemu besed?
Na delo rajši vsak —
Naj bo mu vsak prekratek dan,
Preagoden vsak mu mrak!

Rusko-japonska vojna.

Na suhem.

Odkar se je vršila sredi oktobra ob Šahu in Hunhu velika bitka, ni na bojišču nobenih važnejših dogodkov. Dolgotrajni mir, ki sledi tem krvavim bitkam, nam kaže, da sta obe armadi vsled zimskega časa ovirani, bojevati se v večjem obsegu. Strupen mrz, ki pade po noči 20 stopinj pod ničlo, povzroča vojakom mnogo trpljenja, in globok sneg pa ovira premikanje čet ter dovažanje potrebščin po slabih mandžurijskih cestah. Male praske, posebno na krilih obeh armad, se seveda vrše vsak dan. Splošno se pa Rusi in Japonci drže svojih močno utrjenih postojank, ki so jih utrdili zadnje štiri tedne. O teh utrdbah, ki so jih zgradili Rusi in Japonci, se poroča, da se ruske utrdbe raztezajo od Tavananqua na spodnjem delu Huhna, zahodno od železnice, do Tančena na levem krilu, in sicer so glavna stališča prirejena vzhodno od železnice na desnem Šahovem bregu. Ta so v izbornih stališčih nastavljeni težki topovi ter postavljene utrdbe z veliko natančnostjo, nadalje prostori, varni pred bombami itd. Tudi Japonci so se na mestu prejšnjega prodiranja na tem delu bojišča omejili na brambo svojih že posejanih stališč ter so, kakor Rusi, celo svojo armado postavili v utrjenih taborih za mogočnimi utrdbami. Sploh se pa vrši sedaj v Mandžuriji kaj čudna vojska, ker stojita na mali razdalji, na primeroma malem prostoru dve posebno močni armadi že več tednov skoro popolnoma mirno.

Kuropatkin je zelo močno utrdil stališče svoje armade v Mandžuriji. Mislimo si nekoliko vzvišeno ravan. Najprej so spredaj pred vhodom izkopane rove, ki se razširjajo v enakih razdaljah v četverokote, v katerih so globoke jame. Nato pride plot iz bodečih žic, za tem pa več vrst takozvanih volčjih jam, ki se vlečejo okoli in okoli vsega tabora. Na dnu vsake jame je obrnjen navpik oster kol, na katerega se sovražnik nasadi, kadar pade v jamo. Jame so večinoma nalahko zakrite z bičjem. Vmes pa je napeljana gosta mreža bodečih žic, v katero se vjame napadalec, ki ne more prej naprej, dokler ne potrga in odstrani vseh žic, ker tudi če jih poreže, ga se vedno zadržujejo, da ne more naprej. Skozi ozki vhod se pride v predvor taborišča. Najprej je na levi in desni širok in globok jarek, ki je napolnjen z vodo. Več

sprejemati sv. sakramente; priča ste vi, ljubi možje od Sv. Petra, med katerimi je vaš pokojni župan se udeleževal vseh cerkvenih pobožnosti, ki jih vi skupno tako lepo opravljate, kakor le malokje ali morebiti nikjer v celi škofiji; priča za to je pobožno krščansko življenje v Velebilovi hiši, koje je on vodil in z vzpodbudljivo besedo, kakor tudi s prelepim vzgledom oživljal.

Jezus, Ti si dal slovesno obljubo, rekoč: »Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bodo dosegli!« Vemo torej, da gotovo svojega usmiljenja tistemu ne boš odrekel, kojega srce je usmiljenja vedno plamtelo.

O Izveličar, Ti si rekel: »Če kdo meni služi, naj gre za menoj in kjer bom jaz, tam bo tudi služabnik moj, in če kdo meni služi, njega bo Oče ljubil.« Ne boš tedaj, dobrotljivi Odrešenik, tistega zavrgel, ki Ti je vedno po svojih močeh služil; naj pride tja, kjer si Ti — v večni raj, v neskončno veselje!

vodnjakov neprenehoma napolnjuje ta jarek. A tudi v njem je vse polno kolov, med katerimi je napeljana bodeča mreža, tako da ga ni mogoče preplavati. Tudi pred vhodom je zopet bodeč plot. Zdaj se pride do nasipa v podolgastem polkrogu, ki je dvojen, tako da se moštvo lahko skrije v njem pred topniškim ognjem. Zatem se pride še le do nasipa, ki obdaja pravo taborišče. Ta je izpeljan v obliki trikotnika z nalomljenimi stranicami in ves nasajen s topovi, zlasti ob voglih. V sredi je pa prostor za vojaštvo. Izkopane so jame v zemljo in postavljene nizke lope, vse pa pokrite z debelo plastjo prsti, katera daje popolno varnost pred bombami in granatami. Tu leže vojaki, kadar so prosti službe. Podobna skrivališča so še ob zadnjem naipu. Seveda so te priprave samo za brambo, ne pa za napad. Gotovo so se tudi Japonci utaborili na podoben način. Iz tega pa tudi spoznamo, zakaj je vojska v Mandžuriji zastala. Noben nasprotnik neče zdaj v hudi zimi vun iz utrjenih brlogov, katere si je s toliko težavo naredil.

O vprašanju, kdaj bodo Rusi v Mandžuriji pričeli s prodiranjem ter o splošnem položaju, se je izrazil tudi odposlanec Kuropatkina, grf Adlerberg, ki je došel v Petrograd, sledeče: »Za sedaj mislijo Japonci le na brambo; ne da bi začeli s prodiranjem. Dobro razumejo, kolike izgube so trpeli, da so prišli do reke Šaho. Toda dosedaj so imeli pred seboj le slabotnega sovražnika, sedaj pa, ko stoje pred grozečo in veliko silo, jim ne preostaja drugega, ko misliti na brambo. Na to delajo sedaj z vsemi silami. Japonci ne morejo sedaj vojevati niti majhnih konjeniških napadov, ker nimajo za to pripravne konjenice; ruska konjenica pa je sposobna za velike boje. Kar se tiče splošnega prodiranja ruske armade, je po grofovem mnenju za sedaj še ni pričakovati. Rusi ne nameravajo pričeti pred koncem januarja ali začetkom februarja. Vendar bodo imeli gotov uspeh. Tudi morebitni slučaj ne bodo izpremenili sklepa. Sploh ni dvoma nad premočjo ruske armade in vsi, od generala Kuropatkina do zadnjega vojaka gledajo mirno in samozavestno v prihodnost.

Zdaj je došel tudi že poveljnik tretje mandžurijske armade Kaulbars na bojišče in kmalo bo tudi cela njegova armada zbrana. Potem bodo imeli Rusi kakih 80.000 vojakov več kakor Japonci.

Na morju.

Baltisko brodovje bo te dni došlo k otoku Madagaskar, kjer se bo pripravilo na nevarno, osodepolno pot. Togovo brodovje jih bo najbrže čakalo pri Peskadorskkih otokih, katere Japonci utrjujejo, da bi jim služili za podlago v boju z baltiškim brodovjem. Prednje ladje pod admiralom Uriu, o katerih smo že poročali, pa so baje pri Natunških otokih. Japonci so šli ruskemu brodovju za to tako daleč nasproti, ker se bojijo, da bi Rusi posedli najjužnejši otok Formosa. Vse ruske ladje, posebno pa prevozne, so napoljene vojaštva. Kaj nameravajo Rusi s temi in kje jih bodo izkrcali, to skrbi Japonce.

Tudi ne vedo kje bo plul Roždestvensky. Japonske križarice se pripravljajo, da ga sprejmejo pri Malaškem in Zonskem zalivu. Morajo se toraj razdeliti na dva dela. Kaj pa, če Roždestvensky plove po širokem morju okoli Avstralije? Če misli Togo tudi na to, mora deliti svoje brodovje na tri dele. In če tak del trči na Ruse, je izgubljen. Roždestvensky bo seveda skrival svoje namene do zadnjega.

Port Artur.

V Čifu se je dne 16. t. m. v resilnem čolnu pripeljalo iz Port Arturja šest ruskih vojakov in en častnik. Prinesli so s seboj važna poročila, katera so oddali ruskemu konzulu. Ti Rusi izjavljajo, da so poročila o poškodbi portarturskih ruskih ladij večinoma neresnična, istočasno pa zatrjujejo, da se je Rusom posrečilo, potopiti dve ali tri japonske